

Z nəsli pandemiya dövründə

Ümumdünya İqtisadi Forumu hesab edir ki, dünyanın hazırkı vəziyyəti ibtidai səviyyəli işçilərin uyğunlaşması və təhsili üçün ciddi problemlər yaradır. Lakin rəqəmsal aborigen olaraq Z nəslinin (1996-cı ildən sonra doğulanlar) işçiləri düzgün təlim vasitələri və metodları olan çox məsuliyyətli gənclərdir. Biz təşkilatların bu istedad nəslinin ehtiyaclarını ödəmək üçün öz təlim proqramlarını necə dəyişə biləcəklərini araşdırırıq.

Rəqəmsal nəslin ixtisasını necə artırmaq olar?

"Deloitte" şirkəti başlanğıc səviyyəli işləri yeni başlayan karyera istedadları üçün "zəruri təlim meydançası" adlandırır. Amma indiki iş yerlərində gənc mütəxəssislərin ixtisasını saxlamaq və artırmaq getdikcə çətinləşir. Qlobal pandemiya yeni başlayan karyera istedadlarını və yeni məzurları çətin vəziyyətə salıb: Z nəslinin ofislərində demək olar ki, sıfır iş təcrübəsi, həmkarları ilə ünsiyyət qurmaq (və onlardan öyrənmək) imkanlarının olmaması, həmçinin işə uyğunlaşmanın pis olması nəticədə böyük problem ola - kadrların davamsızlığı və bacarıq çatışmazlığı problemi yarana bilər.

Z nəsli işçilərinin bacarıqlarının artırılması yalnız postpandemik dünyada bir çağırış deyil, həm də gənc işçilərin saxlanması ehtiyacıdır. Araşdırmalar göstərir ki, Z nəsillərinin peşəkarları işgömrünü seçərkən inkişaf və təlim imkanları ilə güclü motivasiya edirlər. Odur ki, karyera yüksəlişi üçün hazırlıq işlərinə adaptasiya mərhələsində başlamaq daha məqsəduygundur.

Əvvəlki nəsillərlə müqayisədə rəqəmsal aborigenlər tamamilə fərqli bacarıqlar, təlim vərdişləri və COVID-19-dan sonra iş yerinə motivasiya gətirirlər. Gəlin görək, şirkətlər bu fərdləri iş yerinə cəlb etmək, gənc istedadların işdə böyüməsinə və yeni bacarıqlar qazanmasına necə kömək edə bilərlər. Bəs təşkilatlar öz tədris proqramlarını necə dəyişirlər ki, onlar Z nəslinə uyğun olsun?

Z nəsli necə öyrənir

Z nəsli - əllərindən yerə qoymadıqları smartfonlarla böyüyən ilk nəsildir. Onlar bu şəkildə ünsiyyət qururlar, informasiya istehlak edirlər, yeni imkanlar tapırlar və daha da əhəmiyyətli - yenisini öyrənirlər. Onlar aktiv, sürətli və müstəqil şagirdlərdir, eşitdikləri, gördükləri və oxuduqları hər şeyi real dünya ilə əlaqələndirmək istəyirlər. Mobil qurğulardan istifadə üçün Z nəslinin davamlı ehtiyacının qarşısını almaq əvəzinə, smartfonlardan bizim maraqlarımıza uyğun istifadə etməklə və bu cihazları təlim vasitələrinə çevirməklə ixtisasların artırılmasını sürətləndirə bilərik.

Z nəslinin diqqət konsentrasiyasının çox qısa müddətini nəzərə almaq vacibdir - Y. nəsli üçün 12 saniyə ilə müqayisədə təxminən 8 saniyə. Bunun əvəzinə, təşkilatlar gənc nəslin hər gün istifadə etdiyi vasitələrlə asan başa düşülən öyrənmə məzmununu təmin etməkdən faydalanacaqlar.

İş prosesində təlim

Z nəsli digər nəsillərdən daha praktik görünür. Mühazirə üslubunda təhsil artıq aktual deyil və Z nəsli işçilərinin cəlb olunmasına kömək etməyəcək. Z nəsli istedadlarının təxminən 51%-i praktikada ən yaxşı təhsil alır və yalnız 12%-i dinləyərək öyrənir. Gənc mütəxəssisləri kompleks təliminə cəlb edən və ya onları yeni sərbəst və ya yumşaq bacarıqlarla silahlandırmaq bir təşkilat üçün öz təcrübəsi üzrə təhsil mühtisi yaratmaq vacibdir.

Real dünya ilə bağlı praktik təlim düşünmək, təhlil, test və təcrübə etmək imkanı verə bilər.

Bacarıq və ya təlim nə qədər praktik görünür, Z nəsli mütəxəssisi o qədər maraqlı olacaq. Z nəsli üçün bir çox formatlar var: ciddi oyunlar, simulyatorlar, tematik tədqiqatlar, hakatonlar, sınaqlar, bacarıq marafonları və s.

Texnologiya təlim vasitəsi kimi

Başlanğıc səviyyəli bir işçinin təlimi marketing bənzəyir: onun təbii yaşayış mühitində hədəf auditoriyasını əhatə etmək lazımdır. Üstəlik, sosial şəbəkələr, oyun tətbiqləri və ya kommunikasiya vasitələri (WhatsApp və ya Slack kimi) şirkətlər Z nəslinin təbii ünsiyyət və onlayn mühitdə həmkarlarından öyrənmək istəyindən isti-

fadə etsələr, təlim prosesini sürətləndirə bilər. Əgər mobil təlim L & D proqramı üzrə məcburi dərslər siyahınıza daxil deyilsə, bəlkə də qərarınıza yenidən baxmaq istəyəcəksiniz.

Çarpaz təlim

Peşəkarlar karyeralarının əvvəlində yalnız öz işlərini görmək istəyirlər, onlar əhəmiyyət kəsb etmək, böyümək və təcrübə qazanmaq istəyirlər. Deloitte Global Human Capital Trends-in 2021-ci il hesabatına əsasən, işçilərin təcrübələrini nəzərə alaraq işin yenidən təşkili çətinləşməklə istəyən şirkətlər üçün məcburi şərtir. Rotasiya, çarpaz təlim və ya hətta müxtəlif şöbələrdə təlimçilik proqramları Z nəslinin marağını böyütməyə və şirkət daxilində böyümək üçün motivasiyanı artırmağa kömək edə bilər. Təcrübə çatışmazlığı bəzi menecerləri Z nəslinin işçilərinə təşəbbüs göstərmək və araşdırmaq imkanı verməkdən uzaqlaşdırsa da, onlar gənc işçilərin fikirlərinin keyfiyyətindən və yaradıcılığından təəccüblənə bilərlər.

Karyerada tərəqqi təlim üçün əsas amil kimi

"Z" nəslinin peşəkarları, təbii ki, iş yerində dərhal tətbiq olunmaqla bacarıqlarını mənimsəmək istəsələr də, bacarıqları karyera artımı ilə birbaşa əlaqəlidir, təhsilə daha da cəlb olunacaqlar. Z nəslinin işçilərinin təxminən 76%-i təhsilini digər nəsillərə nisbətən daha çox karyera artımı ilə əlaqələndirir. Texniki və ya sərbəst bacarıqları olduqca sürətlə mənimsəsələr və əlverişli onlayn resurslar vasitəsilə müstəqil olaraq öyrənmə bilsələr də, muxtar rejimdə qarşılıqlı əlaqənin olmaması onları yumşaq bacarıqlara çatdıqda daha həssas və təcrübəsiz edir. Z nəslinin əməkdaşlarına həm texniki bacarıqları, həm də şəxsiyyətlərarası ünsiyyət bacarıqlarını inkişaf etdirməyə imkan verəcək interaktiv proqramların hazırlanması əksər hallarda təhsilin nəticələrini yaxşılaşdıracaq və ixtisasların artırılmasını sürətləndirəcək.

Z nəsli işçilərinin sayı illərlə artacaq. Karyeralarının ilkin mərhələlərində ixtisasın artırılması müxtəlif və inklüziv iş yerlərinin yaradılması və onların texniki cazibəsindən istifadə etmək üçün həlledici əhəmiyyət kəsb edir. Onlar üçün hər gün başa düşükləri və istifadə etdikləri texnologiyalarla öz həllərini sınaqmaq, təhlil və icad etmək üçün məkən yaratmaq vacibdir. Əgər TikTok işləmək haqqında video izlədiklərinə görsəniz, bəlkə də Excel-i öyrənirlər!

<https://www.weforum.org/agenda/2021/05/up-skill-engage-gen-z-workplace/>

Oruc MUSTAFAYEV

